СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLV. Ч. 296. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 21-го грудня 1937. — No. 296. Jersey City, N. J., Tuesday, December 21, 1937. VOL. XLV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. — П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРОХАЮТЬ РУЗВЕЛТА ЗБІЛЬШИТИ ПІДМОГИ

НЮ ЙОРК. — Поверх 150 релігійних, доброчинних, виховних і робітничих провідників підписали прохання до Рузвелта, щоб не зменшувати підмоги для безробітних, а скрінити її, щоб, згідно з запевненнями самого Рузвелта, не було в Америці голодуючих людей. В проханні звертається увагу на теперішній бизнесовий застій і кажеться, що місцеві доброчинні інституції не всилі прийти з підмогою все зростаючому числу нуждарів.

ЗРІС ЦІН НА ЖИТТЄВІ ПОТРЕБИ.

НЮ ЙОРК. — Представники 251 організацій з Восьмої евеню рішили на свому зібранні звернутися до конгресу, щоб він сам прослідив причини зросту на життєві потреби. На своїх нарадах ці представники ствердили, що велика частина американського загалу є недокормлювана. Назагал життєвий ступінь американців спадає вниз. Причиною зросту цін є, кажуть, те, що великі фабрики осягнули майже монопольні права на продукцію деяких річей, а заразом здобули монопольні права на ті річи диктувати ціни.

ЗДІБНІСТЬ ДІТЕЙ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ЇХ ЗДОРОВЛЯ.

НЮ ЙОРК. — У свому докладі про умовий стан дітей, поданім у департаменті виховання, Юджин Найфнекер сказав, що здібність дітей залежить не тільки від вродженої інтелігенції, але також від їх фізичного здоровля, прикмет їх тіла і родинного середовища. Пересічно беручи, слабі діти вбогих родичів є менше здібні від здорових дітей добре ситуованих родичів.

СТАРАННЯ СЕНАТУ В РОЗБУДОВІ ДОМІВ.

ВАШИНҐТОН. — Підкомісія банковости і фінансових справ у сенаті одноголосно рішила видвигнути законопроєкт Вагнера-Стіґола на наради комісії, а потім сенату. Цей законопроєкт передбачає фінансову підмогу в розбудові мешкальних домів, а також позички на вже побудовані доми. На основі нього побудовані мешкальні доми могли б дістати від уряду позички до висоти $2,500, на те, щоб могли робити в середині поправи. А нові доми діставали б морґеджі до висоти 90% на довгу сплату. Колись цей законопроєкт мав багато ворогів. Тепер до нього приєднується щораз більше число сенаторів і конґресменів.

КРИТИКУЄ ЛЯ ҐВАРДІЮ ЗА МЕШКАНЕВІ СПРАВИ.

НЮ ЙОРК. — Карло Ейбрамс, радник федерального мешканевого уряду, виголосив через радіо промову, в якій гостро скритикував Ля Ґвардію за його становище в мешканевих справах. Він сказав, що нюйорська адміністрація, хоч багато говорить про мешканеві справи, фактично в тій справі нічогісінько не робить. Він подав статистичні дані, що впродовж довгих літ на ту ціль нюйорська адміністрація не дала ні сотика.

60 НАЦІЙ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У НЮЙОРСЬКІЙ ВИСТАВІ.

НЮ ЙОРК. — Ґровер Ґвейлен, голова виставового комітету, заявив, що міжнародня вистава в Ню Йорку буде дійсно міжнародньою, а то тому, що майже всі народи будуть на ній заступлені. Досі є заступлених 60 націй, а ще приступають більше. Вони витратять біля 25 мілiонів долярів на влаштування тих вистав.

НОВИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

НЮ ЙОРК. — Знову вислано протест з Америки проти впровадження в шкільних заведеннях Польщі лавкового „ґета", в якому примушується жидів сидіти окремо від християнських учеників. Це поступовання польських властей названо в протесті „цілковито шкідливим у здобутках людського поступу, що його осягнено лише завдяки велечезній посвяті". Цей протест підписали 179 американців, не-жидів, зпоміж наукових сфер.

МАЛА НАДІЯ НА ЗГОДУ В РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ.

ВАШИНҐТОН. — У добре поінформованих кругах є таке переконання, що переговори між одною групою робітників організацій, А. Ф. П., і другою, К. П. О., не прийде до ніякого порозуміння і переговори в скорому часі цілком перервуться. К. П. О. напирає, щоб А. Ф. П. за всяку ціну приняла до себе всі чотири міліони робітників, які в останніх роках К. П. О. зорганізував. А. Ф. П. не хоче всіх приняти, а згідна приняти лиш один міліон; щойно пізніше, побачивши, чи вона може їх „стравити", вона готова приймити решту.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ПРОТЕСТ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

У місті Іст Ливерпул, в стейті Огайо, купці для протесту проти Японії зібрали понад 200 скринь з усякими японськими товарами накупу й підпалили. Зробили це згідно з бойкотом японських товарів, проголошеним Американською Федерацією Праці. На образку купці складають купу й готовляться її підпалити.

РАНЕНИЙ ЛИС НАПАВ НА ДИТИНУ.

Власник маєтку Прусовщизна під Вильном, Лентовскі, вибрався з братами і синами на дики. По дорозі стрілив до стрічного лиса, але він утік до лісу. Незабаром синок Лентовского побачив під кущем лиса, який кинувся на хлопця і покусав йому руку. Надбігли старші і добили лиса. Був це той сам лис, якого пострілили, як тільки вийшли з дому.

СИЛЬНИЙ НАПІР ПОЛЯКІВ НА ПОЛІССЯ.

Рік 1937, а властиво його друга половина, дав, як хваляться польські газети, сильне змішнення польського стану посідання на Поліссі. Під опікою „Звйонзку Полеского" і „Стоважишеня купцув польскіх" повстають у всіх містах і містечках польські крамниці. Мірилом може бути факт, що в самім Берестi, де досі все торговля була в жидівських руках, де було друге таке жидівське ґето, як у Вильні, від жидівського погрому 13. травня ц. р. заложили 150 польських крамниць. На Поліссю прибувають постійно польські купці з заходу, головно з Познаньщини і Помор'я. Закладають вони крамниці плянно з наміченим наперед розміщенням, щоб не було конкуренції. Від кількох місяців існує в Берестi „хшесьціянска" (польська) гуртівня, в якій беруть товар усі споживчо-кольоніяльні польські крамниці. В короткому часі — як пишуть польські газети — мають повстати відділи цієї гуртівні в інших містах на Поліссі. Також мають побудувати в Берестi торговельні галі на площі римо-кат. парохії і там буде окремий ринок для польських страгнярів. Прибувають туди також польські ремісники з Познаньщини, але менше, як торговці.

ГОРИТЬ СІНО.

Як повідомляють із Пинська, на просторі кількох кільометрів горять в околиці торфові сіножаті. Вогонь знищив великі запаси сіна, зложеного на зиму у стіжках.

ПОДРУЖЖЯ В ГИПНОЗІ.

Суд у Ріо де Жанейро (Бразилія) розглядав недавно небуденну справу.

Молода жінка Ева Марсель виступила з розводовою скаргою проти свого чоловіка. Вона заявила, що про своє подружжя нічого не знала, бо була тоді під гипнотичним впливом. Вона нездужала перед чотирома роками на безсонність. З тої причини ходила вона по ріжних лікарях, одначе всі лікарські поради виявилися зовсім безуспішні. Тоді за порадою своїх знайомих пішла вона по пораду до славного гипнотизера Марселя. Лікування в гипнотизера Марселя тривало 10 днів і підчас того пані Ева була ввесь час у гипнотичному трансі. Вона не знала, що з нею і довкола неї діється.

Коли вона відзискала память, була вже законною жінкою гипнотизера. Одначе того самого дня стрінула її ще друга несподіванка. Її муж забрав усі гроші і дорогоцінності своєї жінки. На тій підставі домагалася пані Марсель розводу. Одначе суддя відкинув розводову скаргу, бо він був тієї думки, що пані Ева не вийшла замуж у гипнотичному сні, але вона зовсім добре знала, що з нею діється і що вона заключає подружжя з гипнотизером. В іншім випадку могла вона була давно гипнотичне подружжя уневажнити і не ждати на те аж чотири роки.

ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Окружний карний суд у Празі засудив Франца Каштура на 10 літ тяжкої вязниці і втрату громадянських прав за зраду військової тайни. — У Братиславі засуджено за змову проти держави і зраду військової тайни: інж. Франца Бавера на 15 літ вязниці, Іґната Роя на 9 літ, Валерія Роная на 5, Павла Роґача на 7, мілія Тота на 5, Арнольда Фельдсама на 9, а врешті Антона Каддеца за затаєння проступку на 4 роки вязниці.

ЛЯЦЬКА СВАВОЛЯ.

Як відомо, з днем 15-го жовтня ц. р. увійшов в життя закон про „застенпцов служби войсковой". На підставі цього закону покликано до цеї служби багато нашої молоді міста Коломиї.

Ось що оповідає про свої пригоди в цій службі один із покликаних, п. Богдан Тичинський, абсольвент гімназії з Коломиї. Спершу призначили його до канцелярійної праці як такого, що має середню освіту. Коли одначе до праці явився і зголосив це українською мовою, придiлено його до фізичних робіт (земні праці на зарінку). Там виконував він свій обовязок, аж до часу, коли довідався, що по канцеляріях заняті є люди з всілюдною освітою. Тоді звернувся він з проханням до начальника робіт, п. Густава Немца, начальника пожарничої сторожі, щоб цей приділив його до канцелярійної праці, бо має на це відповідні кваліфікації. Викликало це зовсім несподіваний інцидент. П. Немец спершу заявив, що „не розуміє", а на повторене по українськи прохання відповів: „Ту єст польскі ужонд і мусіш мувіць по польску". Коли п. Тичинський рішуче не хотів відступити від рідної мови, випровадило це п. Немца цілковито з рівноваги та з повени його слів виражнити можна було лише на початку „мільч", а на кінці „марш стонд". Коли п. Тичинський, ображений у своїй гідності, випросив собі таке відношення, п. Немец доручив: „Хлопці, забраць го стонд". Прибизно десять людей занесли Тичинського до кімнати, де перетримали його від год. 9 до 12-тої.

Опісля віддано справу до староства, де закинено йому „ухилєнє сєн од всказаних мужжев керовніка робут праці і ароґанцке одношене сєн до керовніка в обецносьці інних працовнікуф". В часі цього покарано його грівною 500 (пятьсот) зл.

Та п. Тичинський, не почуваючися до вини, спрямував справу на судову дорогу.

ЗНОВ ЗАСУДИЛИ М. ХОМЯКА НА КАРУ СМЕРТИ

ЛЬВІВ. — Запав присуд у процесі проти Михайла Хомяка, бувшого булавного УГА, обвинувачуваного прокураторією за вбивство родини Мехоньських підчас львівських листопадових боїв у 1918 році. Прокуратор домагався, щоби присяглі судді заявилися, що підсудний виконав свій учинок, щоправда, підчас українсько-польської війни, але не для піддержання бойової акції, тільки з продуманої пімсти. Оборонець підсудного протестував проти такого поступовання польського прокуратора, незгідного з законом. Та суд не прихилився до цього протесту, а станув по стороні прокуратора. Судді присяглі (хоч усі свідки зізнавали, що Мехоньські згинули на місці, де йшли бої), потвердили становище прокуратора, а трибунал засудив потім Михайла Хомяка на кару смерти, яку, згідно з амнестією, замінено на кару досмертної тюрми.

„МОРДЕРЦА ХОМЯК СКАЗАНИ".

ЛЬВІВ. — Такі були заголовки, видрукувані величезними буквами, що їх помістила польська преса, доносячи про присуд, виданий у процесі М. Хомяка. Львівське „Слово Народове", пишучи про „бестіяльске" вимордування Мехоньських і затираючи руки з присуду, кінчить свою новинку так: „Так венц по 19-ту лятах справедлівосці стало сєн задосьць!"

КОЛИ ДЕЛЬБОС ВЕЛИЧАВ ПОЛЬЩУ.

ЛЬВІВ. — Львівська преса подає, що в тім самім часі, коли французький міністер Дельбос хвалив польську культуру у Варшаві, переходила у Львові вулицею Лозінського пані Переаль, молода французка, що перебуває в Польщі вже 3 роки. Наraз підбігла до неї якась польська-студентка і здерла їй з голови капелюх, беручи її за жидівку. Та найцікавіше тут іще те, що коли п. Переаль звернулася до постерункового, що сповняв на вулиці службу, і домагалася, щоб він інтервеньовав у цій справі і зажадав від напасниці леґітимації, то постерунковий заявив французці, що це до нього не належить, а до суду. Кажуть, що п. Переаль звернулася потім по поміч до міністра Дельбоса.

КОМЕДІЯ З „УЧЕБНИКОВИМ ПЛЕБІСЦИТОМ".

УЖГОРОД. — Ще далі не знати, хто властиво завів на Закарпатті „учебниковий плебісцит". Міністерство шкільництва заявило, що воно не зарядило ніякого голосування, а ужгородський шкільний реферат, який зарядив голосування, підлягає в усьому празькому міністерству. Та як би не було, правдою є те, що це голосування переводиться, та що при цьому діються небувалі надужиття і провокації, звернені проти української мови. В тих місцевостях, де родичі шкільних дітей у більшості голосували, щоб їх дітей учили в школі з українських підручників, шкільна влада заряджує часто поновне голосування. І так, наприклад, у місті Севлюші вже третій раз повторюють це голосування.

ПРИЙШЛА ЧЕРГА НА КАРАХАНА І ЄНУКІДЗЕ.

МОСКВА. — Совєтська преса подає у найновішім звіті про розстріли, що між розстріленими 8 високими совєтськими урядовцями знаходяться такі особи як Лев Карахан і Авед Єнукідзе. Як один так і другий належали до найвпливовіших осіб у Совєтах. Карахан був свого часу заступником комісара справ заграничних, правою рукою Літвінова, а далі амбасадором у Польщі, Китаю і Туреччині. Єнукідзе був чи не найближчим особистим приятелем Сталіна, бо Сталін заходив до нього в хату. Тепер їх обидвох визнано зрадниками держави і розстрілено. Обидва належали до ґвардії найстарших большевиків. Єнукідзе був за царата арештований 6 разів і висланий на Сибір.

АМЕРИКАНСЬКА АМБАСАДА ПОКИДАЄ ҐАНКОВ.

ҐАНКОВ (Китай). — Амбасада Злучених Держав, яка перенеслася з Нанкінгу до Ґанкова, покидає і це місце, бо надіється, що японці зачнуть його незабаром бомбардувати. Ґанков є тепер одним з трьох нових міст, які заступають китайському урядові заняту японцями давню столицю Нанкінг.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА УФОРТИФІКОВАНА.

ПРАГА. — Американський кореспондент подає, що підчас побуту в Празі французького міністра Дельбоса було найбільше мови про те, про що преса цілком нічого не писала. А саме про збройну силу Чехословаччини. Зокрема цікавий був Дельбос знати про деякі воєнні укріплення. Отже виходить, що Чехословаччина побудувала таємно вздовж чесько-німецької границі великий оборонний вал, та що цей вал є ще сильніший ніж той, що його вибудувала Франція проти Німеччини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОХОРОН ЗАКОНУ ПРО ПРАЦЮ?

Коли президент Рузвелт скликав кілька тижнів тому надзвичайну сесію конґресу, він вичисляв між чотирма справами, для котрих конечно треба таку сесію скликати, потребу ухвалення закону про мінімальну заплату та максимальну довготу праці.

Про потребу такого закону говорено вже віддавна. Здавалося, що всі відчували його потребу. Ще на передостанній сесії конґресу зявився був у конґресі внесок Блека й Конерія в цій справі, ба навіть уже був ухвалений сенатом, але потім застряг у комісії палати послів. Коли скликано надзвичайну сесію конґресу й притому між точками її подано як одну з чотирьох справ цей закон про працю, то багатьом здавалося, що закон буде ухвалений. Думали, що коли за нього заявився президент, що вийшов з партії більшости, яка має в обох палатах необмежену „контролю", то цей проєкт перейде без трудноців.

Одначе дуже скоро показалися непередбачені перешкоди. Наперед конґресові предложено проєкт, так сильно змінений, що навіть його первісні внескодавці приступили до домагання післати його до комітету. Щоб дістати його з комітету, треба було знайти 218 членів палати послів, готових підписати петицію за звільнення комітету від дальшого розгляду проєкту та за прислання його до повної палати. Коли цього нарешті досягнено, показалося, що й цей проєкт має поважні недостачі. Проти проєкту саме повстали преріжні конґресмени, а кожний з них старався всунути в закон звільнення якогось промислу від обовязуючої сили закону. Через те, що цих конґресменів з ріжними промислами-пестунами було велике число, проєкт закону вийшов так подіравлений, що властиво дір було більше, ніж тіла.

Назагал таких змін добивалися републиканці, а на поміч їм пішли демократи з південних стейтів. Перші заслонювалися інтересами промислів на півночі, а другі — інтересами молодих промислів у південних стейтах. Одні й другі говорили в гістеричний спосіб. „Як цей закон буде ухвалений", говорив конґресмен Петенґил з Індіяни, „то це буде смертний присуд на Демократичну Партію". „Як цей закон кинете в кіш", говорив конґресмен МекРейнолдс з Тенесі, „то побачите зміну за два дні", себто за два дні наступить переміна на краще в промислах. Як усякій гістерії, так і цій, розумні люди знають справжню ціну, але як може вживати свого розуму конґресмен, що думає про свою популярність та поновний вибір? Що буде, як ухвалиться закон, а потім відносини не поправляться? Хто тому буде винуватий у публичній опінії? Якби публична опінія мала розум, то вона зналаб, що закон може зробити, а чого не може, але чи публична опінія розумна? Конґресмени, що мають з нею часто до діла, видно мають низьке поняття про цю публичну опінію, коли, оглядалися на неї.

Законопроєкт, що прийшов під обради палати послів, був такий слабий, що навіть робітничі юнії зажадали відослання його назад до комісії, звідки він мабуть до кінця сесії не добудеться.

ДИКТАТУРА Й МИСТЕЦТВО

„Нам будуть фабрики кувати ідеали", писав іронічно український поет Володимир Самійленко про тих, що хотіліб звязати вільну думку людини. В нашім часі науку й мистецтво в деяких державах Европи поставлено під контролю і під управу влади. Які наслідки? Що доказали большевики в СССР? Куди повели мистецтво диктатори в чорних та в бурих сорочках у Німеччині та в Італії?

„Спрямоване" мистецтво під диктатурами **нещире,** бо мистець, щоб догодити панам, мусить усе оглядатися на партійні канони. Тимчасом мистецька справжня творчість виходить із душевних переживань людини, і ці переживання можуть бути незгідні з намірами й поглядами того чи іншого уряду. Добре, коли мистець своїми поглядами погоджується з урядовим напрямом: він може творити щиро і надхнено. А коли ні? Тоді у мистця виникає роздвоєння. Він тільки словами чи пензлем або різцем **удає,** що він „на 100%" вірний слуга приписаних політичних доктрин; серце його лежить далеко від предметів його творчости. Особливо тяжко письменникам бути слугами і славословцями щоденої політики. Французький посьменник Андре Жід писав недавно, що справжні поети по своїй природі „не конформісти", що вони все вириваються зпід приписів і диктатів, бо шукають для себе й для людства нових, ліпших шляхів. На двацяті роковини большевицької революції автор „соняшних клярнетів", Павло Тичина, написав „пісню молодости". Тичина колись, як ще не хотів „поцілувати пантофля в папи", писав про „Скорбну матір", яка посилала апостолів, що шукали Христа в Галилеї, в Україну, залиту кровю під владою окупантів:

„Ідіть на Україну,
Заходьте в кожну хату,
А чейже там знайдете
Хоч тінь його розпяту".

Тепер Тичина вже не пише про Україну, а про „батьківщину", що має імя СССР. Зломлений душевно, він мусить писати бадьорі слова, які нікого не переконують:

„Значить, єсть у нас здоровля, і краса, і сила,
Вірю в творчість і любов я, що мене зросила.
А були ж ми, як послідні, чорна смерть косила.
Революція жовтнева бідних воскресила!
Дружбою ми здружені,
Батьківщино - мати,
В наші дні напружені,
Що нам треба знати?
Чи це ворог чорний, білий,
Чи від злости посивілий,
А чи жовто - голубий,
Просто бий!
Просто, просто, просто бий!"

Така „поезія" сама собі виставляє свідоцтво вбожества. Але не ліпше під диктатурою й іншим мистецтвам. В осени 1937 року в Москві була вистава чехословацького мистецтва. Найзвичайніші чеські малярі та різьбарі післали свої твори в СССР, щоб показати „великому словянському братові" своє мистецтво. Але в Москві гостей зустріли суворо: призначили для цих творів свій мистецький суд, який деякі з творів усунув, мовляв, за „неморальність", інші за „формалізм" (дідько знає, що під цим Москва розуміє!), а праць деяких мистців просто зовсім не пустили на виставу. Чехи цим були дуже уражені, а проте один чеський інжинір, А. Вінтер, ще перед роком у своїй книзі про СССР писав про цю небезпеку. В Москві мають своє „мистецьке євангеліє", і хто не йде за тими доґмами, той стає ворогом СССР.

Також у Німеччині, як і в СССР, мистецтво є під великим підозрінням. Модерне мистецтво Гітлєр і Ґебельс проголосили за „збочене". Щоб показати недостачі „збоченого мистецтва", в Німеччині улаштовано поряд дві вистави мистецтва „збоченого" і виставу мистців, згідних з урядовими приписами, Але наслідок цих вистав був для урядових чинників несподіваний: на виставу „збоченого мистецтва" посунуло багато відвідувачів, а салі урядового мистецтва були пусткою.

В. Х.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЗА МАТЕРІЯЛЬНІ ОСНОВИ „ПРОСВІТИ"

Освітня праця — це одинока трівка основа існування і кращої будуччини нації. Зрозуміли це вже всі культурні народи світу й тому освітні установи та їх працівників оточують якнайбільшою пошаною, а на освіту не жалують ні державних ні приватних фондів.

У нас сповняє це високе завдання „Просвіта". Годі зчислити ті великі заслуги в моральній, освітній і економічній розбудові нашого народу, які має за собою „Просвіта" за час своєї 69-літньог праці. „Просвіта" кинула в маси сотки тисяч популярної і практичної літератури, заснувала десятки соток читалень, десятки шпихлірів, крамниць, господарських і фахових шкіл, курсів неграмотних, тощо. Вона несе високо смолоскип народньої освіти, будить маси, захоплює їх огнем любови до свого рідного, розгортає перед тисячами селян і робітників великі сторінки рідної історії, протирає очі сліпим і незрячим.

„Просвіта", це підстава всякої праці. Всюди, де народ найбільше закріпощений, найбільше прибитий горем, скутий у кайдани безпросвітньої темноти й духової неволі, там усе перша спішить „Просвіта", щоб кинути свій ясний промінь та промостити шлях до праці іншим товариствам.

„Просвіта" кладе перші, елементарні основи під національну будову, муруючи трівкі фундаменти державного будівництва. Вона вчить, просвічує і виховує громадян, а освічений та свідомий народ цілком певно знайде шлях до волі!

Але й годі збагнути всю траґедію тої важкої боротьби, яку приходиться вести Т-ву „Просвіта" за здобуття найконечніших матеріяльних засобів для тої праці.

Буджет видатків „Просвіти" не має жадних постійних приходів; він мусить спиратися на т а к и х пливких позиціях, як: членські вкладки, продаж книжок і жертвенність українського громадянства. Іншими словами, розвій „Просвіти", а тимсамим поступ нашого національного життя, залежить вповні від цього, яку піддержку викаже громадянство Матерньому Товариству.

Великі діла стоять за „Просвітою", та ще більші перед нею. Багато зробилось до цього часу, та багато ще зістається до виконання. Перед „Просвітою" стоять великі завдання. До давніх прибувають щораз то нові, викликані новими обставинами й пекучими потребами народу.

Щоб вона могла виконати ці великанські завдання, які тяжать на ній, як на репрезентантці української культури, мусить увесь український загал стати їй до помочі.

Ми не маємо своєї власної держави, як інші народи, яка м о г л а б виасиґнувати відповідні суми на потреби такого заслуженого товариства як „Просвіта". Та зате ми мусимо дати доказ, що хоч часово не маємо своєї держави то проте ми є вповні дозрілим до державности народом, бо потрафимо постаратись про такий фонд для неї. Кожний член нашого суспільства зложить свою лепту „Просвіті", розуміючи її не як ласкавий дар чи милостиню, а як обовязуючу данину. Цього домагається від нас престіж української нації.

Раз у році, в грудні, в місяці уродин великої просвітянської Ідеї, звертається до нас „Просвіта" зо спеціяльною просьбою про підмогу. Грудень повинен бути тим місяцем, у якім усе патріотичне українське громадянство повинно станути під прапор розбудови „Просвіти". Не повинно бути ні одної громади, ні одної парохії, в яких не уладженоб у грудні традиційного „Свята Просвіти" та не переcланоб з нього почесного „Дару Просвіти". Не повинно бути ні одної установи, якаб не перевела в себе збірки з нагоди уродин „Просвіти".

Крім цього всі українські громадяни, а також товариства, братства, клюби й усякі інші правні особи повинні стати звичайними, спомагаючими членами, чи навіть членами-добродіями.

Вкінці, кожна свідома українська родина повинна звернутись бодай раз у році з замовленням до „Просвіти" по всякого роду книжки. Зокрема не повинно бути ні одної української хати, в якій не знаходилисяб такі цінності, як безсмертний Кобзар Шевченка, Історія України й Історія української Літератури. Памятаймо, що через закуп кожної просвітянської книжки кладемо теж цеглину до фундаменту, на якому опираємо народню силу.

Ставаймо всі під прапор розбудови „Просвіти"!

Не забудьмо, що хто в часі відродження спить каменем, той не заслуґує вже на життя!

Ніхто не повинен стояти осторонь, коли кується воля народу!!!

Михайло Дудра,
відпоручник Т-ва „Просвіта".

РЯТУЙТЕ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ І МОЛОДЬ!

Очевидно, йде про ті діти, що уродились уже в **Америці** і підпадають замериканізуванню. Не забуваймо, що Америка їх менше потребує як Україна, і що шкода кожної каплі крови української, як довго Україна поневолена. Вони і самі це легко зрозуміють, як і те, яким великим, благородним та величнім є всякий труд, понесений для тої далекої, великої і такої нещасливої **Правітчини.** Але вони мусять знати її мову, її пісню, її письменство, її історію! Самі наші браття американці не годні тому великому завданню подолати, але в краю виходять прекрасні видавництва у тому напрямі. Прегарні, чудово ілюстровані книжечки для менших, також гарний ілюстрований місячник **„Світ Дитини"** ($1 річно), а крім того радимо купувати чотири, гарно ілюстровані томики **„Історії України"**, двотомову повість дивніх пригод над **„Плесом Амазонки"**, які можна дістати в книгарні „Свободи". На **„Світ Дитини"** висилайте чек на адресу: **„Swit dytyny", Lwow, Zimorowycza, 3.**

Прошу цього не легковажити, бо для справи державности є дуже важно мати багато свідомих національно й освічених молодих американців-українців. Навіть такий наш ворог як **Роман Дмовскі** пише, що **Україна напевно буде.** Але вона буде потребувати багато людей, що знають чужі мови, особливо **анґлійську.** Йде саме головно про **дипльоматів.** Дмовскі тішиться, що то ріжна **чужа** банда злетиться в Україну, щоб обсадити посади дипльоматів. Українки й Українці! Виховуйте ваших дітей (також дівчата) на дипльоматів так, щоб знали ще і **французьку** мову, що в Америці дуже легко. Але зачинайте таки зараз, бо Українська Держава за плечима!

Д-р Кирило Тр.

Сідней Денгаль.

НЕСПОДІВАНИЙ ГІСТЬ

Передріздвяна історія.

Перед дверима стояв післанець з фірмою на шапці від великої крамниці і показував папірчик з адресою:

— Так, це мусить бути до пані. Помилка у нашій фірмі неможлива.

Пані Мовбрей, прочитавши карточку, сказала:

— Тут справді написане Акаційна вулиця 244.

Післанець тримав у руках кошик, у якому щось ворушилось.

—То ви кажете, що це має бути пес?

Гавкіт із кошика дав відповідь „ав".

— Так, прошу пані. Дуже симпатичне звірятко. Я цілий час бавився з ним по дорозі. Я його тут лишаю. А якби пані мали яку реклямацію чи потребували інформації, то прошу задзвонити до „Тресту для всіх". Та я на вашому місці не позбувався би такого милого цуценятка.

Пані Мовбрей зітхнула:

— Боже мій! А мій чоловік усе казав, що не тримав би пса в хаті.

Післанець іще докинув своє слово:

— В це я не вірю... Цілую руці! — подякував за „дорогу", побажав „веселих свят" і пішов. Пані Мовбрей занесла кошик до кухні і говорила до себе:

„Якби Жорж тільки трохи любив псів..."

Нагнулася, щоб придивитись до дарунка. У відповідь щось полизало її по лиці.

— Певне має спрагу. Щось треба йому дати напитись...

У тій самій хвилині, коли розвязувала кошик дуже гарно прикритий галузками, до кухні вбігли її діти Михась і Нінні з ялинкою. Песик вискочив із кошика, почав обнюхувати ялинку і насторошив вуха, як їжак.

— Звідки він тут узявся? Чи ти його купила, мамцю? Чи татко вже знає про нього? Чи це для нас? — почали діти засипувати маму питаннями.

— Ні, тато ще не знає... побачимо, що він скаже, коли вернеться до хати.

Михась рішив:

— Те, що ми досі не мали песика, то направду скандал. Що тато міг би мати проти цього?!

— Михасю, будь тихо!

У тій самій хвилині господиня поховзнулась. Песик, випивши молоко, почав тягнути її за черевики, якби перевірював з якости шкіри, до яких панів попав. Пані Мовбрей наступила йому на ногу і він страшно заскавулів. Скорчився, сховав лабку під себе і відійшов на бік.

Його взяли на руки.

— Бідолаха!

Хлопчина оглянув його як знавець:

— Може він навіть скалічений... Чи не требаб занести його до ветеринаря?

Його мама була зворушена:

— Так, це булоб найкраще — і подумала, що краще буде, як її чоловік, вернушись до хати, не застане пса вдома.

Діти забрали песика з кімнати, а пані Мовбрей підійшла до телефону:

— Гальо! Тут пані Мовбрей з Акаційної вулиці 244. Ви прислали мені помилково песика. Так, чекаю на пояснення. Що? це не є помилка? Ви дістали доручення доставити молодого фокс-терієра на Акаційну вулицю 244? І не можете ствердити, хто заплатив за нього? Заплатили готівкою і дама сказала, що це має бути передріздвянна несподіванка. Ну, так так... Люди перед святами мають усякі фантазії і роблять дивні дарунки.

Пані Мовбрей відійшла від телефону і нервово здріґнулась, почувши, що хтось обертав ключ у дверях. Певно чоловік вертався з бюра...

Пані Мовбрей мала досвід довго замужної жінки. Вона чекала, аж її чоловік напється чаю і закурить папіроску, щоб аж після цього згадати про дарунок.

Чоловік приняв звістку досить спокійно:

— Хтось хотів собі з нас зажартувати. Заки зачинять крамниці, можна його віднести туди назад.

— Алеж, Жорж. Я дістала картку з точною адресою нашого мешкання, а крім цього я наступила йому на ногу і мабуть його зранила.

До кімнати ввійшли у тій хвилині діти з песиком, що мав уже перевязанку на нозі.

— Ветеринар був вдома і сказав, що песик не має зломаної ноги, але тиждень мусить носити перевязку. По тижні буде зовсім здоровий.

— Но, так, алеж ми не можемо його тримати в себе цілий тиждень. Я можу, йдучи до каварні, віднести його до „Тресту".

— Алеж, тату, тепер ти не можеш його звернути! Що там сказалиб, якби побачили його зраненого! Навіть не приняли би його назад. Зрештою ми його вже прозвали з тої нагоди, що його хтось прислав нам на ялинку. Він буде називатися „Линко".

Батько насупився:

— Не говоріть дурниць, діти.

Песика поставили на підлогу і він приповз аж до ніг господаря, радісно його обнюхуючи.

— Бачиш, тату, він уже тебе полюбив.

— Люди кажуть — озвалася пані Мовбрей — що характер людини найкраще оцінити на підставі того, як її люблять пси.

— Но, добре... але по святах сам його віднесу.

На перший день свят Линко зеднав собі загальне признання гостей. Сиділи при обіді, коли хтось задзвонив. Господиня сама відчинила. Якась елеґантна дама стояла у дверях:

— Вибачте, чи з „Тресту" не доставили вам помилково песика?

Пані Мовбрей не заперечила.

— Малого фокстерієра, так? А я шукаю його по цілій вулиці! Я замовила песика телефонічно для своїх дітей, а у крамниці переплутали числа помешкання і дому. Будьте добрі звернути мені його тепер. Дивне, що ви не зробили цього відразу.

Пані Мовбрей образилася:

— Я вас не розумію! Яж телефонувала до „Тресту". А ви купили його, не бачивши його раніше?

— Ні! Я маю довіря до фірми.

— Но, добре, але пес це не паста до черевиків. Цим разом ви попались... пес має зломану ногу.

— Що таке?

— Я вам його зараз покажу!

Діти принесли Линка.

— Треба його лікувати. За місяць буде здоровий, але штикульгати буде завсіди.

— Я піду до „Тресту" і зроблю там авантуру. Нехай собі його відберуть... — і дама відійшла.

Цю розмову чув пан Мовбрей і, побачивши зажурені міни своїх дітей, сказав:

— Тепер, коли ми з ним мали стільки клопоту, вже не можемо його віддати. Я сам цю справу виясню.

І забувши про всі нарікання на псів, які повторяв цілими роками, пішов до „Тресту" і, розяснивши помилку з адресою, заплатив за нього суму, яку фірма мала звернути своїй клієнтці.

Перекл. а. б.

По обзоринах.

Вернулися свати з обзорин, а парубок питається:

— А як там вона?

— Та ввійде. Не стара ще, гладенька, спокійна і має всі здорові зуби.

— Ей, та нащо було аж у зуби дівчині заглядати?!

— Та ми не про дівку, а про корову, що обіцяли свати дати.

Хвальки.

Один хвалько, який любив розказувати про те, що він у житті бачив, оповідав раз таке:

— Я бачив таку ріку, в якій було стільки риб, що просто руками можна було набрати у відро, скільки душа забажає.

— Е, це ще ніщо, — каже на це другий: — я знав таку ріку, в якій зовсім не було води, тільки сама риба.

—o—

— Я чув, що ти оженився?

— Так. Знаєш... як я був нежонатий, то почувався зле дома і поза домом.

А тепер?

— Тепер почуваюся зле лише дома.

—o—

Жінка: — Це стид і ганьба так пізно вертатися додому! Чоловіче, чоловіче, тажж ти на ногах не можеш вдержатися!

Чоловік: — А навіщож мені держатися на ногах, я і так зараз лягаю спати...

З ДНЯ

ШАНУЙМО СВОЮ ПРЕСУ.

Своя преса інформує рідну суспільність не тільки про те, що дїється в світі, але вона старається теж усі новини так упорядкувати, щоб читач мав вироблений на них один суцільний погляд; щоб він зрозумів, що всі ці події, хоч як нераз від себе відорвані, фактично є уложені в певну систему, всі є виявом певних сил і обгрунтовані певними причинами.

Всі новини, що діються на світі (а їх появляються тисячі денно), можна порівняти до „джигсо позл", себто до широко поширеної в Америці дитячої забавки, що в ній якийсь образок, наліплений на дощці, є потятий у сотки ріжнородних кусків. Завданням дитини (а деколи і старі люблять цим бавитись) є ці частинки так поскладати, щоб зробити з них знов один образ.

Як поглянути на ті куски, коли вони перемішані всуміш, то здається, що в них нема ніякого порядку. Вони просто виглядають на купу сміття. А всеж таки в них є певна система і хто вміє зложити ці куски, то знайде в них зовсім виразний образ.

ТЕ САМЕ З ПРЕСОЮ.

Точнісінько те саме діється з пресою і її виховною сторінкою. Вона не тільки записує, що діється на світі, але також старається висвітлити дані події, щоб читач довгим читанням міг виробити собі певний образ на те, що діється в світі. Бо переважну більшість річей на світі можна вмістити в певну систему таксамо, як поодинокі порізані куски „джигсо позл" можна вмістити в якийсь образок. Ріжниця між всесвітніми подіями і кусками образу може бути хіба та, що куски образу пасують тільки до одного образу, а всесвітні події можна втиснути в кілька „образів", кілька систем, кілька струй.

Всі ті події, що, наприклад, діються в Еспанії, не діються без ладу і порядку, без причин. Ген. Франко добре передумував усе, заки рішився на свій виступ. Мусоліні добре все передумував, заки давав Франкові поміч. Також добре думав Гітлер, заки до цеї помочі причинився. Добре думали Франція й Англія, заки рішилися повстанню ген. Франка перешкодити. Знаменито обчислила свої можливости червона Москва, коли посилала туди людей, зброю й амуніцію. Не менш уважно передумувала всі свої кроки церква, даючи моральну піддержку повстанцям.

Беручи це все під увагу, можна сказати, що здобуття Більбао, або яка інша перемога, чи програ ген. Франка, хоч сама по собі замкнена подія, вона вміщується в ріжні „образи", ріжні системи, а що більше: ріжні системи і ріжні сили мали вплив на її викликання.

КОЖНИЙ ДИВИТЬСЯ ЗО СВОГО БОКУ.

Очевидно, що кожний дивиться на ці події з боку власного „образця", з боку власної користи: ген. Франко хоче увільнити Еспанію від большевизму, церква хоче привернення своїх прав, Мусоліні хоче мати союзника на Піренейськім півострові; подібні бажання має Гітлер; Англія і Франція не хочуть того, чого хоче Мусоліні, і т. д. Подібне можна також сказати про те, що діється тепер у Китаю, чи недавно діялось в Етіопії, або в більшій чи меншій мірі діється на кожному куску земської кулі.

Кожна сила, кожна система старається дивитись на події зо свого особистого боку і старається викликати такі події і такі новини, які найкраще вміщалисяб у їх „джигсо позл".

ЗАВДАННЯ ПРЕСИ.

Завданням національної преси є в першу чергу обєктивно інформувати про ті події, себто написати, що сталось; а також подавати причини, чому таке сталося, хто спричинив ці події; а передовсім вияснити, чи ті події даній нації і суспільности, котрій та преса служить, є корисні.

Події, що діються в Еспанії, можуть мати величезне значіння і для українського народу. Але ні англійська, ні французька, ні італійська, ні американська, ні німецька преса не підійде до тих подій з українського боку, тільки підійде зо свойого боку. Коли українці хочуть вияснювати ці події зо свойого національного боку, то мусять мати до того свою пресу, своїх людей, свої інтереси. Чужа преса не може ніколи заступити своєї рідної. Коли ми схотілиб у нашім національним розвою користуватись тільки чужою пресою, то ми сталиб забавкою в руках інших. Наші події вони втискалиб насильно у свою систему і використовувалиб їх досхочу. А колиб деколи ці події не пасували добре до їх „джигсо позл", то вони відкусилиб той кусок, що заваджав би їм, обпилувалиб його і нас так обскубаних змусилиб служити їхній системі.

Ми знаємо, що довгий час ми були такою забавкою в руках чужих сил. Вони гнули нами, куди самі хотіли.

Коли ми не хочемо бути дальше забавкою в руках інших людей, то самі мусимо стати активним грачем у всесвітніх подіях: мусимо мати свій власний „джигсо позл", свій власний погляд на ріжні справи і творити та викликувати такі події, що вміщувалисяб у наш рідний світогляд.

Цю роботу може виконати виключно своя рідна, національна преса. Тому шануймо її.

Копистка їде кораблем до Америки. Подорозі помер один із моряків і його мали поховати в морі. До зашитого в мішок тіла причіпили другий мішок, у який дали вугля, щоб тіло пішло на дно. Копистка бачить це і каже:

— Я добре знаю, що деякі люди йдуть по смерти до пекла, та досі я ще не чув, щоб із собою забирали свій вугіль...

Жінка: — Скажи мені, Петре, чому кораблі мамають переважно жіночі імена?

Чоловік: — Бо їх вивінування коштує дуже багато!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОФАЛО, Н. Й.

Листопадове Свято.

Цьогорічне Свято Державности відбулося в Бофало 5. грудня б. р. Того дня на Службі Божій виголосив о. Евстахій Сидоряк патріотичну проповідь на тему: чому треба любити рідний нарід і як показати ту любов. Він говорив: „Маємо любити рідний нарід, бо так приказав Бог і так учить Церква... Ту любов покажемо, коли для рідного народу пожертвуємо труд, майно, здоровля, а коли вимагає того воля народу, то й життя. Українські Герої пожертвували у визвольній боротьбі життя і здоровля. Наш обовязок пожертвувати за полеглих Героїв молитву, а для живучих Героїв-інвалідів частину свого майна, зложити свої жертви на їх удержання.

Громадяни сповнили свій обовязок, бо за полеглих занесли молитву перед престол Всевишнього, а для живучих Героїв-інвалідів зложили в церкві і підчас вечірнього концерту 90 дол. До тої суми Союз Українок доложив 20 дол. (Ті жертви будуть висланї через Обеднання на призначену ціль).

Вечором відбувся святочний концерт. Саля була виповнена старшими і молоддю. Вступне слово сказав очевидець визвольної боротьби, о. Іван Жук. Розповів присутним про зворушливі враження, які переживали українці по проголошенні самостійної України, і про причини невдачі боротьби. Подав також, чого маємо вистерігатися і як маємо приготовлятись до будучої визвольної боротьби. З запертим духом слухали присутні його виводів. Не менше цікавий був реферат гром. Івана Дісика, котрий з питомим собі завзяттям розповів історію воскресення Великої і Західної України. До молоді, родженої в Америці, промовляв по англійськи студент Володимир Цьопик. Горячими словами взивав молодь, щоб вона все і всюди гордилася своїм українським походженням, бо „маємо чим гордитися. „Наша пісня, котра набрала розголосу підчас поїздки проф. Кошиця, наші народні танці під управою Авраменка, наші українські вишивки, наша штука, виведена на світ Архипенком, наші молоді спортовці принесли нам стільки слави, що приносить честь належати до українського народу.

Ті промови переплітали концерт, котрий складався з трьох частин. В першій частині відспівав хор під управою п. Юлія Головича: „Далека Ти, а близька нам" Людкевича, „За Рідний Край", „Гей, там у Вільхівці", „Шумить, гуде діброволька", „Курилася доріженька" М. Гайворонського і „Гей, у нашій Україні" Ярославенка. На другу частину складалися соля і дуети на скрипку і віолю Льва Кіналя й Івана Колотила, студентів вищої школи. Грали цілком добре. В тій частині були також декламації: Дороти Бєляк „За Україну", Розалії Коваль „Ой, там при дорозі", Юлії Тучапської „Дванацять борців" і Анни Климко „Поклін могилам Героїв". Декламації були виголошені поправно й із зрозумінням. Третю часть виповнили хорові пісні: М. Гайворонського „Живи, Україно", „Коло млина яворина", „Вилітали сизі орли"; Кошиця „Уже літ зо двісті"; Ярославенка „Ой, видно село", „За Україну". Хор співав гарно, з доброю дикцією і тінюванням. Нічого дивного, що діставав заслужені оплески. Він робив гарне враження, бо всі дівчата були в народних строях, а чоловіки мали вишивані сорочки.

При кінці о. Е. Сидоряк подякував усім учасникам за труд і жертви і побажав, щоб усі дожили щасливої хвилі повстання самостійної, вільної України. З грудей усіх поплися могутній гимн: Ще не вмерла Україна.

—o—

ЮТИКА, Н. Й.

Листопадове Свято.

В неділю, 21 листопаду ц. р., відбулося в Ютиці, Н. Й., Листопадове Свято з нагоди 19 річниці створення Української Держави на західньо-українських землях. По Службі Божій о. В. Кошіль відправив панахиду за душі полеглих українських героїв. В часі панахиди співав хор під управою проф. Запухляка. Після панахиди о. Кошіль виголосив патріотичну проповідь, в якій згадав за тих, що полягли в бою; а також за тих, що осталися в живих, але стали немічними калікам; крім того їх нині ще переслідує польська влада. По проповіді о. Кошіль завізвав вірних, щоб зложили жертву на українських інвалідів. Збірка принесла $16.95, які вислано через Обеднання на призначену ціль.

Того самого дня вечером відбувся святочний концерт. Вступне слово виголосив місцевий священик о. Кошіль. По вступнім слові роздався голос сурмача і перед глядачами розкрився живий образ: стрілець їде на війну, дівчина його прощає; за кулісами співає хор, сурмач грає відізд. Новий живий образ: присяга. По обох боках дівчини, що символізувала Україну, стоять чотири стрільці. Один з них під звуки сурми переводить присягу. Лунає пісня „Ви жертвою в бою нерівнім лягли"; пісню виконав місцевий хор „Сурма". Діти рідної школи в Ютиці виконали кілька деклямацій. Потім співали пісні: „Їхав стрілець на війноньку", „Коли ви вмирали". По піснях знов були деклямації, але тим разом дітей з рідної школи з Рому. По них хорова пісня: „Ой, нагнувся дуб високий". Проф. Запухляк відспівав теноровим голосом „Замучений тяжко в неволі"; при піяні була панна Оля Стахура.

Святочний реферат виголосив о. Кошіль на тему: Листопадовий чин у світлі історичних фактів. По американськи виголосив реферат гром. Михайло Пухар. Дитячий хор виконав живий образ: Україна, закована в кайдани, входить між дітей. На її просьбу діти розковують її і кінчать загальною радістю, що тим закінчено боротьбу з ворогами. Черговий образ: а) Могила стрільця, почесна сторожа, б) діти віддають пошану невідомому стрільцеві й складають цвіти на могилі, в) дівчина приходить на могилу й рівночасно прирікає продовжувати чин листопадового зриву, г) старенький дідусь приходить на могилу й приводить зо собою внука. Дідусь мав одинокого сина і той згинув у бою за Рідний Край, Україну. В дальшій програмі тенорове сольо відспівав проф. Запухляк при акомпаніменті Олі Стахури. Хор виконав пісню „Чорна рілля ізорана", „За Україну" і „Ще не вмерла Україна".

При кінці о. Кошіль подякував диригентові і хористам, як теж малим школярам за вложений у програму труд, та закликав усіх присутних до єдности, солідарности і праці на національним полі.

Михайло Доновяк.

ПОЛІТИКА ЛЬВІВСЬКОГО МАГІСТРАТУ СУПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

Львівський магістрат рішив предложити міській раді внесок подарувати оо. місіонарам на будову парохіяльного костела при вул. Дверніцкого і Снопківскій міський грунт величини кругло 5,490 кв. м. і вартости 109,800 зл. Цей подарунок приходить після недавнього дарунку площі під будову костела на Богданівці і після признання містом величезних субвенцій на будову костела Остробрамської Богоматери на Личакові. Між тим справа дарунку грунту під будову церкви на Замарстинові, що тягнеться стільки літ, поладнана відмовно, хоча щодо Замарстинова йде про грунт, що є тільки дрібненькою частиною трунту, призначеного свого часу на будову великого костела оо. капуцинів на Замарстинові і тепер на будову костела оо. місіонарів. Усі можливі заходи українського населення Замарстинова в тій справі та українських представників не мали найменшого успіху.

З ЗЕМЛЕВЛАСНИКА ЖЕБРАКОМ.

Підчас облави на жебраків у Варшаві поліція арештувала 70-літнього Станислава Вітковського. Перед війною Вітковскі мав великий маєток в Україні. Підчас революції втратив геть усе: і маєток і родину. Не призвичаєний до біди, Вітковскі скотився на саме дно і жив з дрібних крадіжів. Крім того підробляв підписи на векслях високо поставлених осіб, своїх добрих знайомих. Вкінці суд засудив його на вязницю за сфальшування підпису на векслі на більшу кволу. По виході з вязниці Вітковскі почав жити з жебрання.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В пятницю, 10-го грудня 1937 р. відійшла на вічний спочинок **Анна Луців**, улюблена дружина Юліяна Луціва з Ню Бронсвик, Н. Дж.

Земля Її пером і Вічная память!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

РОШЕЛ ПАРК, Н. ДЖ.

З ювилею на інвалідів.

На забаві, що відбулася 14 листопаду ц. р. з нагоди 35-літнього подружого життя гром. Василя і Катерини Балаґураків, гості не забули також за рідний Край. Підчас забави забрав голос гром. Кинайлюк (старший) і в своїй промові згадав про наших інвалідів та попросив гостей зложити жертву. Жертвували по $1: Н. Кинайлюк, В. Балаґурак, П. Головачук, П. Никифорчин, Ґонтарук. М. Коган, Ф. Ґулька, Т. Мартинюк, В. Юсипчук і Н. Дреботюк; по 50 ц.: М. Голувко, В. Библюк, Н. Романів, М. Максимюк і М. Бабюк; А. Махновський 25 ц. Разом $12.75. Гроші переслано через Обєднання на інвалідів у краю.

Василь Юсипчук.

НА НАРОДНІ ЦІЛИ.

Ню Йорк, Н. Й.: С. Гурин переслала $5.50 зо збірки „Сошел Клюбу" на інвалідів.

Клівленд, О.: Марія Кукіз $13.64: визвольна боротьба $7.64, інваліди $6.

Гартфорд, Конн.: П. Предзімірський з гостини (збірка) на визвольну боротьбу $15.

Ню Йорк, Н. Й.: Анастасія Душникова зо збірки в „Золотій Липі" зібрала $11.40 на політичних вязнів.

Ню Гейвен, Конн.: Мирослава Хавлюк переслала зо збірки $22.67 на політичних вязнів.

Нюарк, Н. Дж.: Від. ОДВУ ч. 70 з весілля А. Саків і А. Ковальчука переслав на визвольну боротьбу $10.54.

Вунсакет, Р. Ай.: Від. ОДВУ ч. 16 на визвольну боротьбу $2.48.

Рочестер, Н. Й.: Від. ОДВУ ч. 20 переслав на визвольну боротьбу з Листопадового Свята $46.

Арнолд, Па.: П. Лобур переслав з хрестин В. і Н. Крапців на політичних вязнів $10.

Ню Гейвен, Конн.: Мирослава Хавлюк переслала зо збірки в українській греко-католицькій церкві $9.38 на інвалідів.

Пасейк, Н. Дж.: Від. УЧХ ОДВУ ч. 6 переслав на інвалідів $10.

Бетлегем, Па.: І. Малицький переслав $51.70 з Листопадового Свята, яке влаштували відділ ОДВУ й парохія: визвольна боротьба $30, інваліди $21.70.

Алентавн, Па.: В. Пипюк переслав $17.50 з відзнак 23-го від. ОДВУ на визвольну боротьбу.

Центральна управа ОДВУ.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ.

З забави на інвалідів.

Дня 14 листопаду в домівці тов. ім. Івана Франка, від. 37 У. Н. Союзу в Плейнфілд, відбулися надзвичайні сходини гуртка приятелів гром. Михайла Дубаса в нагоди його іменин. Була це для нього надзвичайна мила і весела несподіванка. Його щирі приятелі, місцеві і з Нюарку, зїхалися того дня, щоб вшанувати його особу. Підчас веселої забави гром. Баґній промовив до зібраних палкими словами і спомянув наших героїв з визвольної боротьби та згадав про їх повні посвяти вчинки. Згадав також про тих, що в часі цеї визвольної боротьби втратили здоровля і стали інвалідами. Він закликав присутніж, щоб серед тої веселої забави зложили свої датки на українських інвалідів. Вслід за тим пані К. Мотуз і панна Дзік зібрали $15. Зложили: панна О. Дзік $2; по $1: пані К. Мотуз, М. Дубас, М. Вовчук, А. Сурма, І. Баґній, А. Мікласевич, В. Дубас, С. Дубей, М. Ярема, В. Реновець, О. Дзера, Д. Семенюк, В. Ярема. Гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

В. Ярема.

ЛУДЛОВ, МАСС.

З забави на інвалідів.

Дня 20 листопаду ц. р. громадяни А. Пукіш, М. Заячківська і В. Приступа справили несподівану забаву громадянам Мих. і Катерині Мельникам з нагоди 27-літнього ювилею їх подружого життя. Забава випала дуже гарно. Гості добре забавлялись. Але, як звичайно, гості не задоволилися тільки тим, що самі забавлялися. В той час вони також памятали на свій другий обовязок, а саме, вложили жертву на українських інвалідів у старім краю. На зазив Д. Харка зібрані гості зложили на ту ціль $6. Мих. і Катерина Мельники жертвували $2.20; В. Босик 50 ц.; по 25 ц.: Д. Харко, А. Поплавський, А. Чорна, П. Хомин, М. Кульбанський, А. Дайнак, З. Поплавська, К. Ірищук, А. Столяр, М. Пукіш, М. Бойко, А. Масталяр, Т. Заячківський. Гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

І. Приступа.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Оснування Червоного Хреста.

В часі останнього побуту в Рочестері пані Анна Середа, голова Червоного Хреста О. Д. В. У., виголосила перед нашими місцевими жінками відчит, у якім представила, що означає Червоний Хрест та які його завдання в нашій визвольній боротьбі. Бесідниця говорила, що Червоний Хрест у кожного народу сповняє гуманітарну роботу, але тому, що кожний нарід знаходиться в трохи відмінніи положенні, то й робота Червоного Хреста в кожнім народі трохи ріжниться. Робота Українського Червоного Хреста, беручи під увагу наші визвольні змагання, буде трохи ріжнитися від теперішньої роботи Червоних Хрестів інших народів. Беручи під увагу наше тяжке положення і наші жертви, що їх вимагає безнастанна боротьба з окупантами, праці серед нашої суспільности на гуманітарнім полі дуже багато. І ту працю мусять виконати українські жінки, зорганізовані в Український Червоний Хрест.

По відчиті пані Середової засновано місцевий відділ Червоного Хреста. По відїзді бесідниці цей Червоний Хрест розпочав оживлену роботу і тепер він начисляє біля 28 старших і молодших жінок.

Цей відділ мав 5. грудня, в неділю, свої місячні збори, на яких ухвалено влаштувати в честь Ольги Басарабової концерт, що мав би відбутися в лютім. На цих зборах ґрунтовно обговорювано також багато інших справ, між іншим справу власних одностроїв, як теж співпрацю з місцевим відділом О. Д. В. У., який за ідеєю найближче звязаний з Червоним Хрестом. Завданням Червоного Хреста є притягнути до помочі визвольним змаганням якнайбільше жінок.

В склад уряду місцевого відділу Червоного Хреста ввійшли: Т. Машковська, голова; Т. Гринів, секретарка; А. Стрілець, касієрка. Є надія, що в наступнім році цей Червоний Хрест, який у нашій громаді вже здобув собі прихильність, викаже якнайбільше праці в напрямі всім нам спільного ідеалу: визволення свойого народу.

Націоналіст.

Як я спитала вашого товариша, на кілько літ мене оцінює, сказав, що на двацять пять...

— Ах, то раз дурень і арогант! Хай лише пані спробують спитати мене...

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(40)

Лев скоком Тарзана всетаки був трохи приголомшений і здивований. Це здивування чимскорше використав Тарзан і, скочивши йому на плечі, обняв льва ногами і замкнув їх під його животом. А лівою рукою він обняв льва за шию і так пригорнув до себе, що льнові виліз язик. Правою рукою Тарзан скоро сягнув по свого ножа.

Стискаючи ціпко ножа, він наперед добре зорієнтувався, щоб натрапити належне місце. Після цього він одним махом затопив ножа в грудну клітку льва. Лев сіпнувся, немов пройшла крізь нього електрична струя, а потім упав без життя на землю. Але Тарзан відразу не випускав його зо своїх обіймів. Щойно коли завмер у льві кожний мяз, він станув на ноги.

Поборовши ось так льва, він по старому звичаю станув на нього ногами і зо своїх могутніх грудей видав оклик перемоги. Відгомін його голосу роздався кількакротно по нетрах. Щойно коли цей відгомін затих, Тарзан звернувся знов своїм обличчям до дивного чоловіка. Білий чоловік цілий трясся зо страху і зворушення. Він не знав, кого має перед собою.

Впродовж кількох хвилин вони стояли ось так перед собою, міряючи себе очима. Перший заговорив дикун: „Хто ти є?" — запитався він трохи мягким голосом. Він уживав того самого діялекту, що плем'я букену. „Я Тарзан", відповів запитаний. „А ти хто?" — запитався він з черги. „Я Ґені, з племени мавуру", відповів хитро білий дикун. Тарзан бачив брехню.